

Sygn. akt I Ca 183/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2019 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSO Barbara Bojakowska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2019 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa P. M.

przeciwko B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 6 marca 2019 roku, sygnatura akt I C 603/18

1. oddala apelację;
2. zasądza od powoda P. M. na rzecz pozwanego B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;
3. przyznaje adwokat A. G. zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych brutto, którą nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łasku.

Sygn. akt I Ca 183/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 marca 2019 roku Sąd Rejonowy w Łasku w sprawie I C 603/18 oddalił powództwo P. M. wywiedzione przeciwko B. Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibę w G. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o ustalenia i wnioski, które Sąd Okręgowy podziela a których istotne elementy przedstawiały się następująco:

W dniu 28 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Elblągu w sprawie z powództwa B. (...) w G. przeciwko P. M. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym sygnatura akt X Nc 23410/15, w którym uwzględnił powództwo o zapłatę. W dniu 01 marca 2016 roku nadano wyżej wymienionemu nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności.

Na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego w dniu 08 czerwca 2016 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Łasku M. K. wszczął postępowanie egzekucyjne sygnatura akt Km 3511/16, które trwa nadal.

Sąd Rejonowy wskazał, iż przepis art. 841 § 1 kpc wymaga wykazania zaistnienia przesłanek w nim wymienionych, a które stanowią, że:

1) dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności,

2) dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Powód natomiast powołał się na pozbawienie możliwości działania przed Sądem Rejonowym w Elblągu oraz przedawnienie roszczenia.

Pozbawienie możliwości działania przed sądem nie może być podstawą powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Do przedawnienia roszczenia po wydaniu nakazu zapłaty przez Sąd Rejonowy w Elblągu nie doszło. Zgodnie z art.125 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 09 lipca 2018 roku przedmiotowe roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu.

Od czasu wydania nakazu zapłaty przez Sąd Rejonowy w Elblągu w dniu 28 maja 2015 roku nie nastąpiło przedawnienie roszczenia, ponieważ do nadania klauzuli wykonalności i do wszczęcia postępowania egzekucyjnego nie minęło 10 lat.

Nadal trwa wszczęte w 2016 roku postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego, a zgodnie z art.123 § 1 punkt 1) k.p.c. bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu przez wszczęcie postępowania egzekucyjnego, a zgodnie z art.124 par.2 k.p.c. przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie nie zostanie zakończone. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1104), która weszła w życie w dniu 09 lipca 2018 roku, skróciła okres przedawnienia z dziesięciu lat do sześciu lat, ale ustawa ta nie działa wstecz. Zgodnie z art.5 ust.1 i 2 w/w ustawy do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienionej w art.1 (Kodeksu cywilnego), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Jeżeli zgodnie z ustawą zmienioną w art.1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Bieg sześcioletniego terminu przedawnienia w niniejszej sprawie rozpocznie się zatem dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania egzekucyjnego sygnatura akt Km 3511/16.

Z powyższych względów powództwo oddalono. (punkt 1 wyroku)

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.98 par.1 i 3 k.p.c.. (punkt 2 wyroku) Powód przegrał sprawę, zasądzone zatem od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu poniesione przez pozwanego.

Z takim rozstrzygnięciem nie zgodził się powód zaskarżając wyrok w całości w oparciu o zarzut:

- błędu w ustaleniach faktycznych polegający na niesłusznym uznaniu, iż w sprawie nie nastąpiło przedawnienie roszczenia oraz fakt, że powód był pozbawiony możliwości działania przed Sędem Rejonowym w Elblągu nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy

- oraz niesłusznego obciążenia powoda kosztami procesu poprzez nieuwzględnienie jego wyjątkowo ciężkiej sytuacji materialnej i życiowej, stanowiącej wypadek szczególnie uzasadniony w myśl art. 102 kpc.

W konkluzji skarżący wniósł o zmienne wyroku i uwzględnienie jego powództwa ewentualnie o zmianę rozstrzygnięcia w części dotyczącej kosztów procesu poprzez nieobciążanie powoda obowiązkiem ich zwrotu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., którego istotą jest zakwestionowanie poprawności wskazanej przez Sąd I instancji faktycznej podstawy rozstrzygnięcia. Dopiero bowiem przesądzenie prawidłowości tej podstawy pozwala na ocenę zastosowania norm prawa materialnego w odniesieniu do żądań powództwa.

Skarżący zarzut swój opiera o twierdzenie, że Sąd błędnie ustalił, iż nie nastąpiło przedawnienie roszczenia oraz że fakt iż był on pozbawionym działania przed Sędem Rejonowym w Elblągu nie ma znaczenia w tej sprawie. Zarazem nie wskazuje skarżący, które z faktów zostały błędnie ustalone lub pominięte przy ustalaniu podstawy rozstrzygnięcia względnie które dowody zostały ocenione z naruszeniem zasad oceny swobodnej określonych art. 233 § 1 k.p.c.

Zarzucając naruszenie tej normy strona skarżąca pomija zatem, że norma ta stanowi zasadniczą podstawę prawną, określającą kompetencje Sądu w zakresie oceny materiału procesowego. Na tej podstawie sąd porównuje i waży walor wiarygodności poszczególnych dowodów oferowanych przez strony i ich wartość (moc dowodową) dla poczynienia ustaleń istotnych dla sprawy.

Zatem zarzucając naruszenie art. 233 k.p.c. storna powinna odnosić się do podstawy faktycznej wyroku i wskazać, które z faktów istotnych dla rozstrzygnięcia zostały (w następstwie wadliwej oceny dowodów) błędnie ustalone lub pominięte.

Skuteczny zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów musi prowadzić do podważenia podstaw tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna. Konieczne jest przy tym wskazanie przez skarżącego konkretnych przyczyn dyskwalifikujących wywody sądu I instancji w tym zakresie. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd analizując materiał dowodowy, uznając brak wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów lub niesłuszenie im ją przyznając (por. wywody Sądu Najwyższego m.in. w orzeczeniach z 23 stycznia 2001 r.,

IV CKN 970/00, Lex nr 52753; z 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99, Lex nr 52347; z 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, Lex nr 53136). Jako zasadnicze kryteria tej oceny wyróżnia się więc zgodność wniosków sądu z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz komplementarność (spójność) argumentacji, polegającą na wyprowadzaniu poprawnych wniosków z całokształtu materiału procesowego. Spójność ta będzie naruszana w przypadku nieuzasadnionego pominięcia przez sąd wniosków przeciwnych wynikających z części dowodów.

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu Okręgowego, strona skarżąca wywodu takiego nie przedstawiła, poprzestając w istocie na powtórzeniu argumentów, które przytacza dla uzasadnienia zarzutów naruszenia prawa materialnego i przedstawiając w tym kontekście własną prawną ocenę faktów ustalonych przez Sąd.

Jak wskazano, tak przedstawiona argumentacja nie może być uznana za wystarczającą (relewantną prawnie) dla uznania za uzasadniony zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. To czyni ten zarzut apelacji bezzasadnym a argumentacja powołana dla jego uzasadnienia rozważona być musi w ramach oceny prawidłowości zastosowanego przez Sąd Rejonowy prawa materialnego.

Dokonując zatem oceny prawidłowości wyroku pod względem poprawności zastosowania przepisu art. 841 § 1 kpc Sąd Okręgowy nie podziela oceny skarżącego, iż zaskarżony wyrok jest wadliwy.

Wyjaśnić należy, że powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego nie służy do ponownego badania poprawności orzeczenia stanowiącego podstawę egzekucji prowadzonej przeciwko powodowi. Ten etap jest zamknięty, gdyż z mocy art. 365 § 1 kpc Sąd Rejonowy był związany treścią wydanego przez Sąd Rejonowy w Elblągu nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygnaturze akt X Nc 23410/15. Każda sprawa może być rozpoznawana tylko raz. Dlatego rację należy przyznać sądowi pierwszej instancji, iż wszelkie zarzuty skierowane przeciwko roszczeniu pozwanego funduszu nie mają znaczenia, gdyż są spóźnione. Skarżący mógł je podnosić tylko do czasu rozpoznawania sprawy przez Sąd Rejonowy w Elblągu. Tylko Sąd Rejonowy w Elblągu mógł oceniać zarzut przedawnienia roszczenia, które zostało objęte nakazami zapłaty. Zarzut taki podniesiony przed Sądem Rejonowym w Łasku nabywał już innej mocy, ponieważ ocenie sądu podlega już roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przy zastosowaniu art. 125 § 1 kpc. Uprawomocnienie się nakazu zapłaty spowodowało, że apelujący utracił możliwość powoływania się na terminy przedawnienia wynikające z art. 118 kc.

Podobnie nie mógł odnieść oczekiwanego przez apelującego skutku drugi z zarzutów apelacji. Argument związany z pozbawieniem możliwości działania przed Sądem Rejonowym w Elblągu nie należy bowiem do przesłanek objętych treścią art. 841 kpc i w tym znaczeniu jego podniesienie nie ma znaczenia dla możliwości zastosowania tego przepisu. Sąd Rejonowy w Łasku mógł uwzględnić powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności tylko jeśli powód udowodniłby istnienie okoliczności wymienionych w treści art. 841 § 1 kpc. Powód na ich istnienie się nie powołuje, natomiast błędnie przypisuje znaczenie prawne wskazywanym przez siebie okolicznościom, które jednak dla możliwości uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego nie mają takiej mocy. Nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, iż roszczenie objęte nakazem zapłaty było przedawnione w chwili jego zgłoszenia przed Sądem Rejonowym w Elblągu to z uwagi na prawomocność nakazu zapłaty żaden z innych sądów nie może tego zarzutu badać. Tylko poprzez przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty mogłoby dojść do uchylecia nakazu i wówczas powodowi otworzyłaby się droga do jego merutorycznej oceny. Natomiast wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego wymaga wykazania zaistnienia ściśle określonych okoliczności, które są wymienione w przepisie art. 841 kpc. Żaden z zarzutów pozwu, powtórzony w apelacji do tych okoliczności nie należy, dlatego wyrok odpowiada prawu.

Nieuprawnionym jest także zarzut uchybienia art. 102 kpc.

Podstawową zasadą rozstrzygania o kosztach procesu jest zasada odpowiedzialności za wynik procesu (art. 9§ 1 k.p.c.), zgodnie z którą, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Jej uzupełnieniem jest przepis art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględniania żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Wyjątek od reguły odpowiedzialności za wynik procesu został przewidziany w art. 102 k.p.c., który wyraża zasadę słuszności, stosownie do której wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle tymi kosztami. Uznanie czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie

uzasadniony w rozumieniu tego przepisu jest przejawem dyskrecjonalnej władzy sądu przy czym ocena wystąpienia takiego przypadku dokonywana jest z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku i winna być należycie umotywowana (zob. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego dnia: 23 marca 2012 r., II PZ 1/12, 11 lutego 2010 r., ICZ 112/09, 27 stycznia 2010 r., II CZ 88/09, 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07).

W tej sprawie Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do zastosowania przepisu art. 102 kpc i argumentów przemawiających przeciwko takiej ocenie Sąd Okręgowy również nie znajduje w treści wywiezionego środka zaskarżenia.

Pozwany nie może być pozbawiony należnych mu kosztów tylko dlatego, że przeciwnik wnoszący nieuzasadnione roszczenia jest w trudnej sytuacji majątkowej.

Z istoty każdego postępowania procesowego wynika jego sporność i zwykle niepewność rozstrzygnięcia, a każda strona domagająca się wydania rozstrzygnięcia sądowego jest z reguły przekonana o słuszności swoich żądań.

Subiektywne zatem przekonanie o słuszności dochodzonego roszczenia nie jest z pewnością okolicznością, która sama przez się może przemawiać za rozstrzygnięciem o kosztach procesu w oparciu o art. 102 k.p.c., w przeciwnym razie art. 102 k.p.c. miałyby zastosowanie w każdej sprawie, w której powództwo zostałoby w jakiejś części oddalone i utraciłby walor wyjątkowości.

Ponadto należało mieć na uwadze, że ustanowiona w art. 102 k.p.c. zasada słuszności, jako stanowiąca odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności, które powodują, że zasądzenie kosztów na rzecz wygrywającego przeciwnika w całości,

a nawet w części, byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, V Cz 132/12).

Zastosowanie art. 102 k.p.c. zostało przez ustawodawcę poddane dyskrecjonalnej decyzji sądu, a w sprawie nie zachodzi tego rodzaju sytuacja, która świadczyłaby o tym, że niestosując art. 102 k.p.c. Sąd Rejonowy przekroczył granice swobodnego uznania. Zarzuty apelacji takiej argumentacji nie zawierają.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy apelację uznał za bezzasadną i na podstawie art. 385 kpc orzekł o jej oddaleniu.

Także na etapie postępowania apelacyjnego nie było podstaw do odstępowania od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Wnosząc apelację znał już powód argumentację Sądu pierwszej instancji, który w jasny sposób wyłożył powodowi dlaczego oddalił powództwo, Skoro zatem w takiej sytuacji powód w dalszym ciągu obstawał przy swoich żądaniach i wniósł apelację jest zasadne obciążenie go kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 kpc.

Koszty należne pełnomocnikowi z urzędu reprezentującemu powoda w postępowaniu apelacyjnym, który sporządził w jego imieniu apelację, zostały przyznane od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łasku.